

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д
№ РД 09-4757/01.09.2017 г.

На основание чл. 13д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД 09-3708/23.08.2017 г. на министъра на образованието и науката

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Учебна програма за обща професионална подготовка по учебен предмет **предприемачество – теория** за всички професионални направления.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2017/2018 година.

ТАНЯ МИХАЙЛОВА

Заместник-министър

на образованието и науката

Съгласували:

Албена Михайлова, главен секретар, ...

Мария Тодорова, директор на дирекция „ПОО“, ...

Румяна Георгиева, главен експерт с юридическо образование, ДПОО.....

Изготвил:

Александър Попов, главен експерт, дирекция „ПОО“, ...

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

за обща професионална подготовка

по

ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

(теория)

за VIII клас

Утвърдена със Заповед № РД 09-4757/01.09.2017 г.

ЗА ВСИЧКИ ПРОФЕСИОНАЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ

София, 2017

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма е предназначена за всички професии и специалности и за всички степени на професионална квалификация, в типовите учебни планове на които е включен учебният предмет **предприемачество**.

Чрез учебната програма по предприемачество за VIII клас се реализира приемственост и надграждане по отношение на съдържанието на обучението по предмета технологии и предприемачество от I до VII клас.

Учебното съдържание е насочено към разширяване и усъвършенстване на компетентността инициативност и предприемачество и акцентира върху развитието на личностния потенциал на ученика чрез насърчаване на творчеството, иновативното мислене, предприемчивостта и формиране на преносими умения.

Обучението по предмета се организира чрез активно включване на ученика в учебния процес, проблемно поставяне и изясняване на учебното съдържание, дискусии, самостоятелно проучване, анализиране и представяне на данни, работа по проект, посещения в местни предприятия, срещи с предприемачи и др. Препоръчва се стимулиране и насърчаване на учениците за участие в състезания, конкурси и др. форуми, свързани с темата предприемачество.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Основните цели на обучението по учебния предмет са:

- усвояване на базисни познания за предприемачеството;
- възпитаване в инициативност и предприемчивост;
- формиране култура на предприемаческо мислене;
- формиране на умения и нагласи за предприемаческо поведение;
- изграждане на позитивно отношение към предприемачеството като възможен избор на кариера.

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО ВРЕМЕ

Общият брой часове по учебния предмет е записан в типовия учебен план на всяка специалност и професия. Разликата между броя на учебните часове в представения вариант и в типовите учебни планове се компенсира, съответно разпределя от учителя в зависимост от спецификата на професията.

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Структурирането на учебното съдържание е по раздели и теми. За всеки раздел са записани теми с примерен брой учебни часове (Таблица № 1). Броят учебни часове за нови знания и практически дейности (упражнения) се разпределя от учителя.

Таблица 1

№	Наименование на разделите и темите	Брой часове
	РАЗДЕЛ I. ОСНОВИ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО	20
1.	Същност и значение на предприемачеството. Видове предприемачество.	1
2.	Предприемачество и иновации.	2
3.	Предприемачески процес, предприемаческо мислене и поведение.	2
4.	Бизнес идея – същност и източници на възникване.	2
5.	Креативни методи и техники за идентифициране на възможности и създаване на бизнес идеи.	3
6.	Разпознаване на шансове – предварителна оценка на бизнес идеите.	2
7.	От бизнес идеята до устойчивия бизнес модел.	4
8.	Основен (базисен) бизнес план.	4
	РАЗДЕЛ II. ФИГУРАТА НА ПРЕДПРИЕМАЧА	16
1.	Характеристики на предприемача. Основни типове предприемачи.	2
2.	Мотивация на предприемача. Предприемачески риск.	1
4.	Етично бизнес поведение, корпоративна социална отговорност и екологично мислене.	4
5.	Умението да управляваме времето.	2
6.	Умението да формулираме цели.	2
7.	Умението да вземаме решение.	2
8.	Самооценка на личността. Персонален SWOT анализ.	3
	Общо часове:	36

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

В края на обучението учениците трябва да са придобили базисни и широкопрофилни **познания за:**

- същността и спецификата на предприемачеството и предприемаческата дейност;
- видовете предприемачество;
- разликата между предприемчивост и предприемачество;
- основните аспекти на предприемаческото мислене и поведение;

- същността и източниците за възникване на бизнес идеи;
- креативни методи и техники за идентифициране на възможности и създаване на бизнес идеи;
- същността на устойчивия бизнес модел;
- инструменти за разработване на бизнес модел;
- същността, значението и логическата структура на бизнес плана;
- знанията, уменията и нагласите, които правят предприемачите успешни;
- видовете предприемачески риск;
- същността и значението на етичното бизнес поведение, корпоративната социална отговорност и екологичното мислене;
- техники и инструменти за управление на времето и вземане на решения;
- принципи при формулиране на цели и видове цели (лични и на предприятието);
- инструменти за самооценка на предприемаческия потенциал на личността;
- същността и значението на личния SWOT анализ за развитието и успеха на отделната личност.

В края на обучението учениците трябва да са развили полезни **умения**, които да им служат не само до завършването на средното образование, но и след това в професионалното им развитие, а именно:

- прилагане на креативни методи и техники за идентифициране на възможности и създаване на бизнес идеи;
- оценка на бизнес идеи за наличие на пазарен шанс;
- отграничаване и оценяване на различните влияещи фактори (външни и персонални) върху предприемаческия процес;
- прилагане на техники и инструменти за управление на времето и вземане на решения;
- формулиране на цели и планиране на дейности и ресурси за постигането им;
- разработване на устойчив бизнес модел;
- разработване на базисен бизнес план;
- представяне на себе си и резултатите от своя труд;
- работа в екип;
- работа по проект;

- оценяване на собствените си възможности и намерения за преследване на предприемаческа кариера.

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Тодоров, К., Предприемачество и мениджмънт, Мартилен, С., 2009
2. Йоханес Линднер и колектив, Предприемачество и мениджмънт, част 1, изд. Дионис, 2007
3. Тодоров, К., Бизнес предприемачество, БАРМП, С., 2015
4. Дракър, П., Иновации и предприемачество, Класика и Стил, С., 2002
5. Интернет страница с подходящи материали в помощ на учителя и ученика (упражнения, видеофилми, презентации и др.): www.youthstart.eu

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Горанка Недева – учител, Национална финансово-стопанска гимназия, гр. София

Христинка Тодорова – учител, Варненска търговска гимназия

Грозденка Трендафилова – учител, Национална финансово-стопанска гимназия, гр. София